

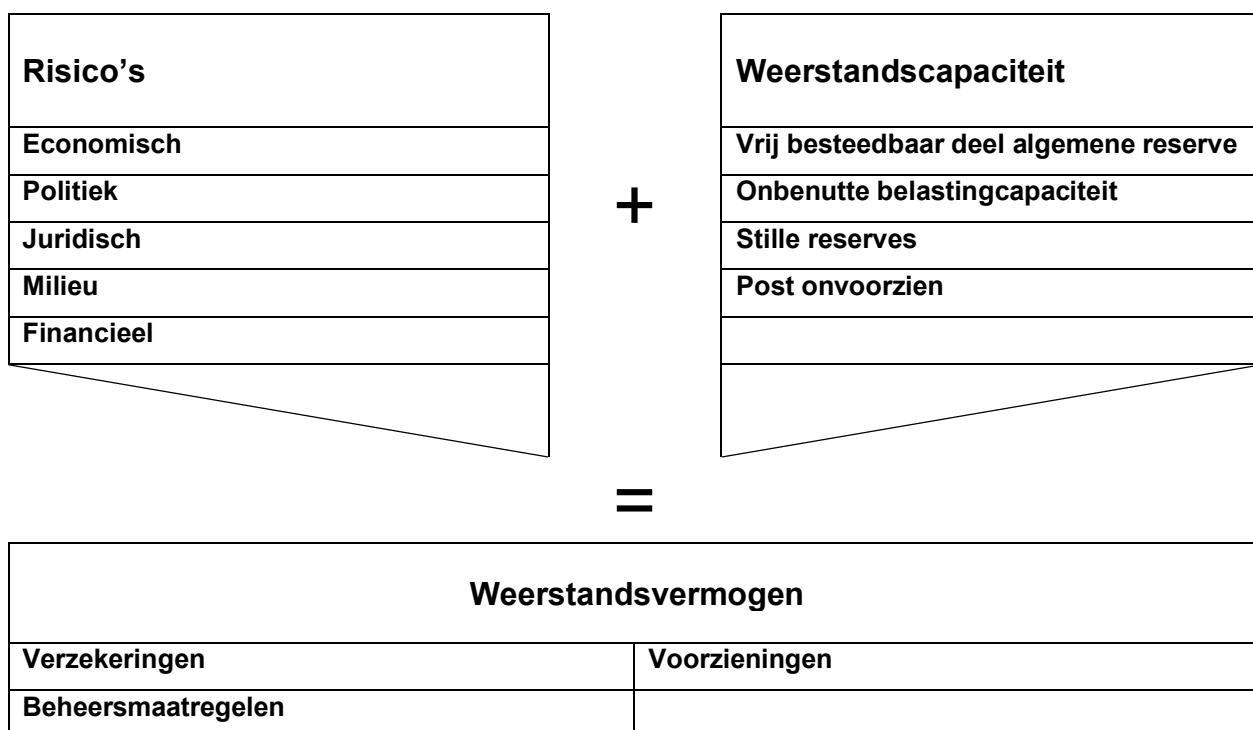
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Begrippen

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan “het vermogen van de gemeente om niet-structurele financiële risico’s op te kunnen vangen teneinde zijn taken voort te kunnen zetten”.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen weerstandscapaciteit (dit zijn de middelen waarover de gemeente beschikt/kan beschikken om niet begrote kosten te dekken) en de risico’s waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten. Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar en de volgende jaren van het meerjarenperspectief.

Voor het beoordelen van het weerstandsvermogen is inzicht nodig in de omvang en in de achtergronden van de risico’s in relatie tot de aanwezige weerstandscapaciteit. De relatie daartussen geeft het weerstandsvermogen aan volgens onderstaande figuur. Aan de hand van dit schema wordt het weerstandsvermogen van de gemeente Bunnik bepaald.

De risico’s voor het weerstandsvermogen zijn die risico’s die niet anderszins zijn ondervangen. Reguliere risico’s – risico’s die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn – maken geen deel uit van de risico’s in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor kunnen immers verzekeringen worden afgesloten of voorzieningen worden gevormd.

Risicoprofiel

Voor de bepaling dat de kans zich voordoet is onderstaande verdeling aangehouden.

Omschreven als	Geschatte kans dat het risico zich in werkelijkheid voor zal doen
Uitgesloten	0%
Zeer onwaarschijnlijk	5%
Onwaarschijnlijk	10%
Uitzonderlijk	20%
Mogelijk	30%
Mogelijk aannemelijk	40%
Aannemelijk	50%
Aannemelijk waarschijnlijk	60%
Waarschijnlijk	70%
Zeer waarschijnlijk	90%
Voordoend	100%

Alle gemeentelijke bedrijfsactiviteiten zijn beoordeeld op mogelijke risico's. Op basis van deze beoordeling is de tabel in de bijlage IV samengesteld. Van de geïnventariseerde risico's is per risico de kans dat het risico zich voordoet en de financiële impact van het risico geschat. Tenslotte is aangegeven of het een structureel (S) of incidenteel (I) risico betreft.

Voor het gecaluleerd risicobedrag en de bijbehorende kans, welke resulteert in de financiële impact wordt verwezen naar de bijlage. Deze resulteert in onderstaande tabel.

	Gecaluleerd Risicobedrag	Kans	Financiële Impact
Uitgesloten	0	0%	0
Zeer onwaarschijnlijk	20.502.102	5%	1.025.105
Onwaarschijnlijk	754.000	10%	75.400
Uitzonderlijk	100.000	20%	20.000
Mogelijk	280.000	30%	84.000
Mogelijk aannemelijk	135.000	40%	54.000
Aannemelijk	1.392.000	50%	696.000
Aannemelijk waarschijnlijk	185.124	60%	111.074
Waarschijnlijk	0	70%	0
Zeer waarschijnlijk	0	90%	0
Voordoend	0	100%	0
Totaal	23.348.226		2.065.579
Benodigd bedrag bufferreserve o.b.v. risico-profiel 50%			807.074
Saldo begroot 1-1-20 reserves en voorziening			793.000
Verschil			14.074

Voor het opvangen van de geschatte risico's is gekozen voor een risicoprofiel van 50% en hoger. Hiertoe wordt de bufferreserve ingezet. Bij een verschuiving van het risicoprofiel zal dat gevolgen hebben voor de grootte van de bufferreserve en de algemene reserve.

Ratio weerstandsvermogen

Hieronder is deze ratio per 1 januari 2020 weergegeven.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{8.172.131}{2.065.579} = 4,0$$

De ratio weerstandsvermogen is gestegen van 3,7 in 2019 naar 4,0 in 2020. Volgens de norm is dit uitstekend. Deze stijging wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- Ten opzichte van de programmabegroting 2019 – 2022 is de benodigde weerstandscapaciteit gedaald van € 2.576.298 naar € 2.065.579. De voornaamste daling betreft de benodigde weerstandscapaciteit voor de gewaarborgde geldleningen van € 1.017.638 naar € 730.357, vanwege een lager bedrag aan gewaarborgde geldleningen ten opzichte van de programmabegroting 2019 - 2022.
- De beschikbare weerstandscapaciteit is gedaald met € 1.279.820 ten opzichte van de programmabegroting 2019 - 2022. Als voornaamste reden kan hier worden aangegeven de effecten van de kadernota 2020 – 2023 voor een bedrag van € 801.500 voor het incidentele effect van de voorstellen voor 2020.

Hoewel er geen algemene norm is voor de ratio van het weerstandsvermogen, wordt in veel gemeenten als referentiekader gebruik gemaakt van een waarderingstabel die luidt:

Weerstandsnorm		
Waardering	Ratio	Betekenis
A	> 2.0	Uitstekend
B	1.4 – 2.0	Ruim voldoende
C	1.0 – 1.4	Voldoende
D	0.8 – 1.0	Matig
E	0.6 – 0.8	Onvoldoende
F	< 0.6	Ruim onvoldoende

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

De BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijft voor een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Deze zijn:

1. netto schuldquote (en: netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen);
2. de solvabiliteitsratio;
3. kengetal grondexploitatie;
4. structurele exploitatieruimte;
5. belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden (voorheen opgenomen onder paragraaf Lokale lasten en heffingen).

Ter beoordeling van de kengetallen kan het volgende schema gehanteerd worden:

Kengetal	Categorie A			Categorie B			Categorie C		
	Minst risicovol			Neutraal			Meest risicovol		
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie								
	doorgeleende gelden <90%			90-130%			>130%		
2. Solvabiliteitsratio	b. met correctie								
	doorgeleende gelden <90%			90-130%			>130%		
3. Grondexploitatie	>50%			20-50%			<20%		
4. Structurele exploitatieruimte	<20%			20-35%			>35%		
5. Belastingcapaciteit	Begr >0%			Begr = 0%			Begr <0%		
	<95%			95-105%			>105%		

De cijfers die gepresenteerd worden bevatten cijfers van de jaarrekening 2018 en de begrotingscijfers van 2019 en verder. Bij de kengetallen netto schuldquote, solvabiliteitsratio, grondexploitatie en belastingcapaciteit zijn de begrotingscijfers 2019 geactualiseerd tot 1 juli 2019. Het kengetal structurele exploitatieruimte over 2019 betreft de primitieve begroting 2019.

1. Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een daling van de netto schuldquote is positief, de schuldenlast daalt (oftewel: financiering geschiedt meer met eigen middelen).

(Bedragen x 1.000)

	Jaarstukken 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	2021	2022	2023
A Vaste schulden	12.200	10.000	7.800	6.050	4.400	3.500
B Netto vlottende schuld	2.145	2.145	2.145	2.145	2.145	2.145
C Overlopende passiva	1.357	1.357	1.357	1.357	1.357	1.357
D Financiële activa	61	61	61	61	61	61
E Uitzettingen < 1 jaar	5.145	2.704	-678	-2.278	-3.941	-4.991
F Liquide middelen	216	0	0	0	0	0
G Overlopende activa	3.388	3.388	3.388	3.388	3.388	3.388
H Totale baten (excl. Mutaties reserves))	29.502	33.387	30.237	29.477	29.586	29.531
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	23,37%	22,01%	28,22%	28,44%	28,37%	28,94%

Voor 2020 is de netto schuldquote 28,22% Dit is kleiner dan 90% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie A minst risicovol valt.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast.

De gemeente Bunnik heeft geen doorgeleende gelden. Hierdoor is de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen gelijk aan de netto schuldquote.

2. De solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balans-

totaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

(Bedragen x 1.000)

	Jaarstukken 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	2021	2022	2023
A Eigen vermogen	30.171	27.183	25.412	24.137	22.864	21.471
B Balanstotaal	50.103	44.836	40.833	37.775	34.684	32.226
Solvabiliteit (A/B) x 100%	60,22%	60,63%	62,23%	63,90%	65,92%	66,63%

Voor 2020 is de solvabiliteitsratio 62,23%. Dit is groter dan 50% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie A minst risicovol valt.

3. Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

(Bedragen x 1.000)

	Jaarstukken 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	2021	2022	2023
A Bouwgronden in exploitatie	3.955	-5.323	-5.323	-5.323	-5.323	-5.323
B Totale baten (excl. mutaties reserves)	29.502	33.387	30.237	29.477	29.586	29.531
Grondexploitatie (A/B) x 100%	13,41%	-15,94%	-17,60%	-18,06%	-17,99%	-18,02%

Voor 2020 is de grondexploitatie -17,60%. Dit valt onder de 20%. Conform het schema beoordeling kengetallen betekent dit dat het kengetal grondexploitatie onder de categorie A minst risicovol valt.

4. Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het van belang te kijken naar de structurele baten en lasten. Dit kengetal geeft aan welke ruimte de gemeente heeft om eigen lasten te dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

De structurele lasten en baten worden berekend door eliminatie van de incidentele lasten en baten op de totale exploitatie. De toevoegingen en onttrekkingen aan reserves zijn in de regel incidenteel, immers een reserve is op termijn besteed aan het doel waarvoor deze is gevormd. Alleen de meerjarige toevoegingen en onttrekkingen aan financieringsreserves of doorlopende bestemmingsreserves met als doel het dekken van structurele lasten en baten, worden als structureel aangemerkt. De structurele toevoegingen aan reserves worden bepaald door de totale mutaties op reserves te corrigeren voor verschuivingen tussen reserves en reserve-mutaties die voortvloeien uit incidentele lasten en baten. In bijlage III zijn overzichten opgenomen van de incidentele lasten en baten en zijn overzichten opgenomen van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves.

	Jaarstukken 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	2021	2022	2023
A Totale structurele lasten	29.580	28.322	30.644	30.593	30.859	30.924
B Totale structurele baten	29.459	28.142	29.571	29.477	29.586	29.531
C Totale structurele toevoegingen aan de reserves	366	376	821	383	383	383
D Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	949	1.078	1.144	920	1.073	1.226
E Totale baten, exclusief mutaties reserves	29.502	33.584	30.237	29.477	29.586	29.531
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) x 100%	1,6%	1,6%	-2,5%	-2,0%	-2,0%	-1,9%

Gemeente Bunnik heeft voor 2020 een negatief percentage van 2,5%. Conform het schema beoordeling kengetallen betekent dit dat het kengetal structurele exploitatieruimte onder de categorie C, meest risicovol valt. Dit wordt veroorzaakt door het structurele negatieve begrotingsresultaat.

5. Belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden

De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de onroerende zaakbelasting (OZB), de rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in een jaar te vergelijken met het landelijk gemiddelde van voorgaand jaar.

	Jaarstukken 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	2021	2022	2023
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	509	521	530	530	530	530
B Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	185	194	204	204	204	204
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	256	252	262	262	262	262
D Eventuele heffingskorting	0	0	0	0	0	0
E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	950	967	995	995	995	995
F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t -1	721	721	739	739	739	739
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	131,8%	134,1%	134,7%	134,7%	134,7%	134,7%

Voor 2020 is de belastingcapaciteit: Woonlasten meerpersoonshuishouden 134,7%. Dit is groter dan 105% (zie schema: beoordeling kengetallen) en dit betekent dat het kengetal onder de categorie C meest risicovol valt. De cijfers die vermeld worden in de kolom 2018 komen uit de jaarrekening 2018 en de cijfers 2019 zijn de laatst bekende cijfers vanuit www.waarstaatjegemeente.nl. De OZB lasten voor 2020 en verder is verhoogd met de inflatie van 1,7%. De overige jaren zijn constant gehouden. (dit betreft voorlopige cijfers en kunnen derhalve nog wijzigen).